

Centrum Edukacyjne Przystanek Historia

<https://centrumedu.ipn.gov.pl/ph/archiwum-1/2018/6501,Bohaterowie-zapomniani-niezlomni-niepodlegli-19-lutego.html>
26.04.2024, 05:13

Bohaterowie zapomniani, niezłomni, niepodlegli - 19 lutego

Wśród wielu ważnych rocznic obchodzonych w tym roku jedna mija niemal niepostrzeżenie - 23 lutego upłynie 40 lat od utworzenia Wolnych Związków Zawodowych Górnego Śląska - pierwszej w PRL niezależnej organizacji związkowej. Z tej okazji 19 lutego w Przystanku Historia odbyło się spotkanie z cyklu *Bohaterowie zapomniani, niezłomni, niepodlegli* poświęcone Kazimierzowi Świtoniowi, założycielowi WZZ Górnego Śląska. Jego postać przybliżył uczestnikom spotkania Krzysztof Wyszkowski, działacz WZZ Wybrzeża, członek Kolegium IPN. Zauważył, że dla Świtonia najważniejsze było wewnętrzne przekonanie o słuszności swoich działań - kierował się swoim sumieniem, nawet jeżeli oznaczało to konflikt z bardziej ugodowymi działaczami. Pozostał zarazem człowiekiem skromnym, który nigdy nie pretendował do bycia liderem i nie szczycił się wszędzie swoimi zasługami.

Dyskusję zwińczył pokaz filmu Jędrzeja Lipskiego i Piotra Mielecha *Sam przeciw wszystkim, czyli pierwszy wolny związkowiec*. Po projekcji Jędrzej Lipski opowiedział o pracy nad filmem i przeprowadzonych wówczas wielogodzinnych rozmowach z Kazimierzem Świtoniem. Wyraził nadzieję, że czytelnicy doczekają się kiedyś monografii poświęconej Świtoniowi i Wolnym Związkom Zawodowym.

Film przybliży działalność Świtonia w czasach, kiedy o „Solidarność” nikt jeszcze nie marzył. Poza samym bohaterem wypowiadają się w nim działacze opozycji antykomunistycznej, m.in. Anna Walentynowicz, Andrzej Gwiazda i Leszek Moczulski. Anna Walentynowicz wspomina w filmie: „Oceniam go [Świtonia] bardzo pozytywnie (...) Nam na Wybrzeżu udało się z WZZ nie dlatego, że byliśmy lepsi, ale dlatego, że było nas więcej i działaliśmy później, ludzie już się tak nie bali. A on był zawsze osamotniony”. Mimo tej samotności działał tak aktywnie, że bezpieka zgromadziła na jego temat prawie trzydzieści tomów akt, które później Kazimierz Świtoni codziennie przeglądał w katowickim oddziale IPN. *Sam przeciw wszystkim, czyli pierwszy wolny związkowiec* to sylwetka człowieka, który zaryzykował swoje życie i bezpieczeństwo rodziny w imię walki z władzą komunistyczną, pragnąc budować społeczeństwo obywatelskie.

